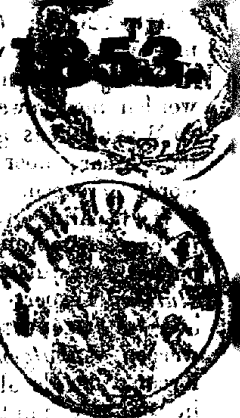

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT

Maandags-, Woensdags- en Zaturdags-avonds.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. f 1.00.
Voor elk regel meer. 0.15.

DINGSDAG 31 MEI.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:

JOH. NOMAN en ZONN, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 3.00.
Voor de overige steden des Rijk 3.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:

W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen,
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 40. Ned. Cour.

Wij blijven bij alle constitutionnele kiezers van het district 's Gravenhage, die prijs stellen op het behoud van vrijheid en regt voor allen aanbevelen, hunne stem morgen uit te brengen op den Heer
MR. J. P. DE BARON VAN ZUYLEN VAN NIEVELT.

Wat wil de anti-revolutionnaire partij?

Het is niet gemakkelijk, deze vraag zóó te beantwoorden, dat de Natie eigenlijk wete wat de partij wil, die op dit oogenblik eene gewichtige rol in ons Vaderland dreigt te gaan spelen. De moeilijkheid zit daarin voornamelijk, dat de anti-revolutionnaire partij zelve nog al verlegen zou zijn, indien zij eene definitie van hare bedoelingen moest geven. eene definitie namelijk, die niet zoo als de mannen der partij zelve, blijft zweven tusschen twee en aardest. Nogtans is dezer dagen, met zeldzaam talent eene proef gewaagd, om uit de *beginzelen*, waarmede de anti-revolutionnaire partij zóó gretig schermt, hare bedoelingen zóó duidelijk mogelijk op te maken. (1) De kennis der partij, als het óít mogelijk ware eene partij te leeren kennen, die steeds hare eigene beginselen op geslepe wjs weet te ver- zaken — is, in deze dagen, zóó gewigtig, dat wij ons het genoegen niet mogen onthouden, van onzen lezers uit dit geschrift eenige uittreksels mede te deelen.

«Als wij onze aandacht vestigen» — zegt het *Vliegend Blaadje* — «op een deel der uitspraken van de anti-revolutionnaire partij, dan zouden wij haast tot de overtuiging komen, dat zij alles, wat er is en wat er wezen kan, onbepaald af- keurt.» Tot bewijs van deze meening voert de schrijver de eigen woorden aan, die de heer Groen voor 1848 (2) heeft geschreven, om te betoogen, dat men, in 1847 leefde «onder het alvermogen van een eenhoofdig revolutionnair bewind, *jure* «op velenlei, *facto* op geenerlei wijze beperkt.» Op eene andere plaats (3) wordt de regering door den heer Groen geschilderd «wegens het ontduiken «van het wezen der zaak, het onvoorwaardelijk «vasthouden aan eene staatsregeling, welke door «niemand onverbeterlijk, door allen hoogst ge- «brekkelig gerekend werd, en wegens het achter- «blijven van elken maatregel, die op betere hand- «having der Grondwet zou hebben gedoeld.» Na zulk eene uitspraak, mogt de heer Groen gewis onder de voorstanders der Grondwets-herziening genoemd worden, te meer als hij volmondig ver- klaart (4), «niet te durven ontkennen, dat de «regering die de liberalen bedoelen, in som- «me opzichten. Boven de toenmalige de voor- «regering.» Maar gij bedriegt u, de Grond- wets-herziening, die in 1848 treedt in werking, en al aan- dat hij haar «niet gaarne eene levensverzekering «voor een geheel jaar willen geven.» (5) Het liberale Ministerie, de Kampenaar, tek den heer Groen weldra onder zijne hevigste bestrij-

ders, en de anti-revolutionnair stemt met de de vrienden van het oude behoud. Gij verwondert u over zulk eene vreemde houding; maar daar herinnert gij u, hoe de heer Groen openlijk heeft verzekerd; «dat het hem bij uitnemendheid zon- «derling voorkomt, dat de man, wiens geschriften «het meest tot regt verstand der grondwet en tot «voorbereiding eener grondwets-herziening mede «hebben gewerkt, op den achtergrond wordt ge- «houden (6)», en gij waant, dat ook hij een ministerie Thorbecke wenscht op te zien treden. Nieuwe dwaling. Dat ministerie verschijnt in de Kamer: wel belooft de heer Groen het te zullen ondersteunen (7); doch na weinige maanden is hij wederom in de oppositie, en tot den laatsten dag toe blijft hij een der felste bestrijders. Het maakt plaats voor een ministerie van Hall; en nauwelijks nog zijn de nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer afgelopen, of gij leest in het dagblad der anti-revolutionnair, dat het bewind niet onvoor- waardelijk op hunne ondersteuning te rekenen heeft (8).

De schrijver van het *Vliegend blaadje* zegt te regt, of hij het aanschouwen van zoodanig gedrag, niet van zelf de vraag moet rijzen; zijn de anti-revolutionnair misschien ook Pessimisten? Doch laat ons niet te haastig oordeelen, antwoordt die schrijver; want de heer Groen is elders in beteren luim. «Te regt, zegt hij, willen de conser- «vatieven het ophouden van onrust, de libera- «len het ophouden van dwang: ook de socialisten «verlangen niet ten onrechte eene wijziging der «Maatschappij, waardoor van het ergelijke en «harfverschietend contrast van overvloed en gebrek, «broodloosheid en broodloosheid, genot en «jammer een einde wordt gemaakt.» (9) Waar- lijk, hadden wij maar socialisten in ons land: wij zouden met zulk eene *concessie* tevreden zijn!

Wat ons betreft, aldus gaat het *Vliegend blaadje* voort, wij vertrouwen, dat er wel niemand zal zijn, die uit de aangehaalde woorden en daden der anti-revolutionnair begrijpen kan, wat zij willen. En mogen wij niet met eenig regt vragen, of zij het zelve wel begrijpen? Ondersteld, dat de heer Groen het roer van Staat in handen kreeg: zoudt gij veel vertrouwen stellen in de Grondwet, die hij ont- werpen; in het stelsel, waarnaar hij regeren zou? Voorzeker niet. Maar hij zelf heeft ons ook ge- waarschuid, dat wij in dat opzigt niets van hem verwachten mogen. «Wanneer men ook van ons, «zegt hij (10) als een proefstuk van politieke wjs- «heid, het samenstellen eener proeva van gewij- «zigde constitutie begeert, verliest men den aard «en de strekking der staatkunde, die wij voorstaan, «uit het oog. Als ik mij bejiver, aan den lijd- «er te doen inzien, dat de oorzaak zijner kwaal gelegen «is, niet gelijk hij zich voorstelt, in het kleed waar- «over hij klaagt, maar in de ziektestof, die zijn lig- «chaam aangetast heeft, en de kranke, in plaats «van mij gehoor te geven, tevens weder antwoordt: «maar geef mij dan zélf een ander kleed: een «kleed, dat in stoffaadje en kleur en snede met «uwe zienswijze overeenkomt, dan betreur ik het «misperstand en zeg, onbied den kleermaker en «laat den geneesheer te huis.» De vergelijking is duidelijk, die kranke is onze maatschappij, die geneesheer de heer Groen, dat kleed de Grond-

wet. Hoe men de laatste ook wijzigen moge, er zal geene duurzame verbetering komen; de kranke maatschappij zelve moet genezen worden.

Uit een en ander blijkt dus, dat de Heer Groen geen staatkundig, maar een sociaal hervormer is: dat de partij, die hij is toegedaan, geene politi-ieke, maar eene godsdienstige partij is, die de politiek alleen als *middel* gebruikt. De laatste da- gen hebben dit duidelijker dan ooit aangetoond. De *daden* van den Heer Groen, bewijzen nog meer dan *zijne woorden*, dat men aan hem en aan zijne volgelingen in ernst den naam van staatkundige partij moet ontzeggen. De meesterlijke wijze, waarop het *Vliegende blaadje* daarvan de onomstootelijke bewijzen geeft, zullen wij, in een volgend nummer, aan onze lezers mededeelen.

- (1) Een vliegend blaadje voor de Rotterdamse kiezers. Rotterdam, Otto Petri.
- (2) Ongeloof en revolutie. Leiden, 1847. bl. 414 vlg.
- (3) Handboek der Gesch. van het Vaderland. 2de druk. § 1095.
- (4) Ongeloof en revolutie, blz. 416.
- (5) Aan G. Graaf Schimmelpenninck, bl. 31.
- (6) Aan G. Graaf Schimmelpenninck, bl. 100.
- (7) Adviezen in de Tweede Kamer, 1849—1850, bl. 48.
- (8) Nieuwlander, N. 388.
- (9) Grondwets-herziening en eensgezindheid, bl. 190.
- (10) Hetzelfde werk, bl. 179.

Hoe de heer van Heeren, naar een het werk, zich bejiver de wet ter zijde te stellen en naar autogative beschouwingen te wijzigen.

In het *Provinciaal blad van Gelderland* n. 47 wordt gelezen een extract uit het register van besluiten van Ge- deputeerde Staten, waarbij is goedgevonden aan de Ge- meentebesturen te kennen te geven:

«dat, volgens een schrijven van den heer Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 April, n. 143, 5de afde- ling, de uitdrukking *Gemeentebestuur*, voorkomende in Art. 10 van het reglement, A, behoorende bij de wet van 3 April 1806, in dien zin steeds is — en ook moet worden opgevat, dat daaronder de *Gemeenteraad* moet worden verstaan;

«dat toeh het benoemen eener commissie van toezigt over al de lagere scholen en het geheele onderwijs eener gemeente mag geacht worden verder te gaan, dan het gewone werkkring van Burgemeester en Wethouders, en van ge- noegzaam gewigt te zijn om door den geheelen Raad te worden verricht; en

«dat de uitdrukking *Gemeentebestuur*, van welke in de verordeningen omtrent het lager onderwijs herhaaldelijk ge- sproken wordt, wel vroeger aanleiding tot twijfel heeft ge- geven, en toen, bij Koninklijk besluit van 25 Mei 1847, Stbl. n. 22, is beslist, dat, voor zoveel de openbare scholen betreft, de Gemeenteraden, en, wat de bijzondere scholen aangaat, Burgemeester en Wethouders daartoe worden verstaan; en dat, ofschoon dit besluit alleen gold de *oprigting van scholen*, en niet het benoemen eener plaatselijke School commissie nogtans uit hetzelfde de ge- volgtrekking mag worden afgeleid, dat het benoemen eener zoodanige commissie, wier toezigt zich over alle openbare als bijzondere — scholen in de gemeente uitstrek- evenzeer door den Raad moet geschieden; en dat bij Art. 10 van het boven aangehaald reglement A, het *Gemeentebestuur* dan ook alzóó moet worden verstaan.

Deze ministeriele decisie is in verspreide tijdschriften en wet. Zoo de heer van Reenen den 10 Mei 1848, in de Tweede Kamer roepen hebben, om uitvoering te geven aan de beschikking van algemeene wetgeving, schiedt de heer van Reenen het grinsel, maar ook de heer van Reenen de bepaling der Ge- meentewet.

Art. 126 der Gemeentewet houdt in, dat: wanneer ter uitvoering van de wetten, van algemeene maatregelen van inrichting, bestuur enz., door het Gemeentebestuur moet worden medegewerkt, die medewerking door BURGEMEESTER EN WETHOUDERS geschiedt, behalve in die bijzondere gevallen, waar, door de wet zelf, de Gemeenteraad daartoe wordt geroepen.

De bepaling van dit art. 126 der Gemeentewet, geheel in overeenstemming met art. 151 der Provinciale wet, rust op het zeer juiste beginsel, dat de Gemeenteraad zich uitsluitend behoort te bepalen bij het bestuur en de wetgeving over de BIJZONDERE GEMEENTEHUISREGELING. Vordert onderwerpen van algemeene wetgeving, wier uitvoering aan de Kroon, aan de algemeene Landsregering staat, medewerking in sommige punten van de plaatselijke besturen: de wet belast daarmede, zeer terecht, het uitvoerend gemeentelijk bewind. In die bijzondere gevallen, waarin, buiten het eigenlijk huishouden der gemeente, de medewerking van der Raad, als vertegenwoordiger der gemeente, wenschelijk schijnt, zoo als in art. 14 en 43 der Kieswet, wijst de wet zelf uitdrukkelijk den Raad aan als tot die medewerking geroepen. Het zijn gevallen van uitzondering op den regel, dat de bevoegdheid van den Raad niet verder gaat dan het bestuur en de regeling van het eigen huishouden der gemeente. Maar de regel zelf is door art. 126 der Gemeentewet, met erkenning van de gevallen van uitzondering in het tweede lid van dat artikel, zeer duidelijk omschreven.

Benoeming van personen of commissiën, uit kracht van algemeene wetten of algemeene maatregelen van bestuur, is uitvoering geven aan de bepalingen van die algemeene wetten of maatregelen. Over dat punt, dat wel geen tegenspraak zal vinden, hebben wij een advies van den minister Thorbecke, van 12 September 1852, (1) waarbij, ter voorkoming van verdere onregeligheden, de aandacht der besturen op art. 126 der Gemeentewet wordt gevestigd. De heer van Reenen, wien noch de wet noch dit advies onbekend behoorde te zijn, geeft eene met beide lijnrecht strijdige beslissing.

En dat op welke motiven?

Wij waren gewoon van het ministerie van Binnenlandsche Zaken adviezen en beslissingen te ontvangen, die altijd gegrond waren op eene logische ontwikkeling van rechtbeginselen en op juiste opvatting der wetsbepalingen. Ook dan, als men het niet eens was met het systeem van den heer Thorbecke, moest men altijd erkennen, dat hij in zijn systeem gelijk had. Zijn helder en juist betoog verspreidde immer licht over de wet.

De heer van Reenen toont terstond zijne kunst, om begrippen te verwarren en subjectieve meeningen in de plaats der wet te stellen; ja zelfs, om zijne besluiten op onware voorstellingen te doen rusten. Met de wet bemoeit hij zich niet. Juist, waar het op komt, art. 126 der Gemeentewet, wordt door hem zelfs niet genoemd.

Zijne eerste overweging is: «dat toch het benoemen eener commissie van toezicht over al de lagere scholen en het geheele onderwijs eener gemeente mag geacht worden verder te gaan, dan de gewone werkring van Burgemeester en Wethouders, en van genoegzaam gewigt te zijn om door den geheelen Raad te worden verrigt.»

Welk een jammerlijke grond van beslissing! Eene geheel subjectieve beschouwing over het min of meer gewichtige eener zaak, zal dan de competentie van den Raad regelen! Waar blijft de wet met hare beginselen, indien dergelijke grond kon worden aangenomen?

Een minister, die op zoodanigen grond zijne beslissingen bouwt, geeft blijk van geheel ongeschikt te zijn voor het werk der regering. Van denzelfden grond kan men alles goed maken. Bij voorbeeld: aangezien de benoeming van een commissaris van politie geacht moet worden van genoegzaam gewigt te zijn om door den geheelen Raad te worden verrigt; of, aangezien het bevelen van af- en overschrijvingen op de plaatselijke begrotingen NIET van genoegzaam gewigt moet worden geacht, om door den geheelen Raad te worden verrigt, enz.

Ziet de heer van Reenen dan niet in, dat het volstrekt de vraag niet is, wat naar zijne meening, zaken van meer of minder gewigt zijn; maar wat, naar de voorschriften en de beginselen der wet, tot de competentie van ieder collegie behoort? Hij redeneert voortaan uit de wet, zoo hij wil, dat eenige waarde aan zijne beslissingen worden gehecht. Hij houde het ons ten goede, dat wij meer waarde blijven hechten aan de wet, dan aan zijne onbekoekte meeningen.

Het is waar, dat de minister nog een tweeden grond aanvoert; eene gevolgtrekking uit een koninklijk besluit. Maar hij daarmede de wet te kunnen ontzenuwen?

Bovendien, hetgeen hij van dat besluit zegt, is volstrekt ONWAAR. Het is volstrekt ONWAAR, dat hij besluit van 25 Mei 1847 is beslist: «wat onder de uitdrukking Gemeentebestuur, van welke in de verordeningen omtrent het lager onderwijs herhaaldelijk gesproken wordt, — zou te verstaan zijn. Dat besluit staat in generlei verband tot de verordeningen op het onderwijs; maar is eenvoudig, en niets meer, dan eene nadere verklaring van art. 1 van het koninklijk besluit van 27 Mei 1830. Men behoeft het hoofd van het besluit slechts te lezen: Besluit van 25 Mei 1847, betreffende het regt verstand der woorden: Stedelijke besturen en plaatselijke besturen, voorkomende in art. 1 van het Koninklijk besluit van 27 Mei 1830 (Stbl. n°. 91.)

Hoe kan nu de minister beweren, dat bij dit besluit den vroegeren twijfel is beslist omtrent de bedoeling van de uitdrukking Gemeentebestuur in de verordeningen op het onderwijs herhaaldelijk voorkomende? — Het geeft alleen eene verklaring van art. 1 van het besluit van 27 Mei 1830.

Maar al ware het, dat dit besluit op goede gronden tot

gevolgtrekkingen aanleiding kon geven — gaan die gevolgtrekkingen, uit een besluit ontleend, bij den heer van Reenen, boven de wet?

Het onverstand van des ministers decisie is, in het gegeven geval, te merkwaardiger, omdat toevallig zijn uitspraak volstrekt onuitvoerbaar is. Art. 10 van het Reglement A. behorende bij de schoolwet veronderstelt, dat de districts-schoolopziener in de door beoogde gemeenten eenige personen aanwijst, die beta in het belang ter zijde staan; welke personen evenwel kunnen aanspraak, hun gezag afzeggend, van het gemeentebestuur ontzeggen. Het art. 266, «in overleg met den schoolopziener worden door het gemeentebestuur die personen benoemd, —» — Maar van Reenen wil die benoeming, in overleg met een derde, door den Raad laten verrigten, omdat de zaak hem gewichtig genoeg voorkomt. Maar hoe is overleg bij benoemingen door den Raad mogelijk?

De wet gebiedt den Raad, bij het benoemen van personen, met gesloten briefjes te stemmen. Niet alzo aan het collegie van Burgemeester en Wethouders, die met den districts-schoolopziener omtrent de personen, die onder hem zullen werkzaam zijn, kunnen overeenkomen en overleggen.

Als wij hier den heer van Reenen bezig zien een staaltje te geven van die «mildere opvatting en toepassing der gemeentewet» — waarvan, met zooveel ophef in het manifest der Regering werd gewaagd, dan heeft hij al eene zeer ongelukkige keuze gedaan, om zijn talent van mildere opvatting en toepassing aan het licht te brengen. Wij hebben niets tegen mildheid en vrijgevigheid, en kunnen zelfs vrede hebben met eene mildere uitlegging en toepassing dan onder Thorbecke plaats vond, indien de ondervinding, door de gemeentebesturen opgedaan, hen genoegzaam rijp heeft gemaakt in zelfstandigheid en kennis der wet, om zonder verwarring en stormis in de publieke dienst die mildheid, en dat volkomen gemis aan eene leidende hand te verdragen. Maar eene mildheid à la van Reenen, die uitloopt op het onderschuiven van eigen subjectieve meeningen aan de wet; die de voorschriften der wet en hare beginselen geheel miskent, om er ministeriële beslissingen voor in de plaats te stellen; — zoodanige mildheid misbaagt ons zeer. Zij loopt uit op de verwarring van vroeger dagen, toen de wetten volkomen onkenbaar werden gemaakt, door een zondvloed van ministeriële resolutiën en beslissingen, waaruit niemand uitkomst wist te vinden, en die de beginselen der wetgeving ten eenenmale verzwolgen.

Het is ons een raadsel geweest, wat men in het manifest der Regering voor had met die brommende belofte van mildere opvatting en toepassing der organieke wetten. Het raadsel is ons door den heer van Reenen opgelost.

Maar eilieve, dat is geene mildere opvatting van de wet; maar dat is de wet ter zijde stellen en verkrachten!

De geblekene antipathia van Amsterdams vroegere burgemeester tegen de gemeentewet, heeft hem zeker wethouders haat te bestuderen en dus art. 126 doen over het hoofd zien. Dit is zeer begrijpelijk.

Maar wat minder begrijpelijk voorkomt, is dit, dat Gedeputeerde Staten van Gelderland niet gearzeld hebben eene dergelijke, op ongerijmde en onware motiven, steunende decisie van den minister aan de Gemeentebesturen mede te deelen; eene decisie, die lijnrecht met de wet in strijd is!

Wij moeten onderstellen, dat aan dit collegie die strijd met de wet ontsnapt is; want zij zullen zich toch ongetwijfeld wel zelfstandig genoeg gevoelen om daar, waar de minister de wetten miskent, hunne medewerking te onthouden? Gedeputeerde Staten hebben immers trouw gezworen aan de Grondwet en de wetten van den Staat; en zij zijn geroepen, naar eigen inzicht en eigen oordeel, een werkzaam aandeel aan de uitvoering dier wetten te nemen; niet om de handlangers van ministeriël onverstand of ministeriële mildheid te zijn.

Wij hopen Gedeputeerde Staten van Gelderland op een beteren weg te ontmoeten. In de sombere dagen, die wij te gemoet gaan, kan het alleen vertrouwen en genastheid schenken, elk zelfstandig gezag, als trouwe handhaver der wetten, op zijnen post te vinden.

Arnhem.

(1) Zie dat advies in de «Gids voor de Provinciale en Plaatselijke besturen, jaargang 1852, n°. 9, bladz. 632.»

Nederlanderachtigheden.

Wat de aanhangers van den heer Groen willen, is nu openbaar. Zie de *Nederlander* van 28 Mei.

«Geen streven naar een systeem van revolutionnair behoud.»

Dus niet behouden wat sedert de revolutie, dat is sedert 1795 is tot stand gebracht.

Maar «hervorming als sedert de opkomst der revolutie-begrippen,.... door de eigenaardige strekking «eener anti-nationale vrijzinnigheid, belet werd.»

Dus terugkeer tot den tijd vóór dat beletsel, om dan te zien, hoe men alles naar de Groeniansche theorieën kan inrigten;

of zoo als men dat dan noemt «eene vaderlandsche hervorming» kan doen ondergaan.

De tolk der Groeniansche partij zegt op 21 Mei: «Het ministerie is niet in den zin, dien wij aan het woord geven, anti-revolutionnair.»

«De beginselen en antecessanten der Ministers zijn meer conservatief-vrijzinnig dan anti-revolutionnair.»

«Evenwel:

«Het ministerie is gevormd, ten gevolge der «revolutionnaire opgewektheid eener Natie, die «protestantsche eigenaardigheid aan de logica van liberalisme niet prijs geeft.»

Nuttige wank!

Het ministerie kijkt al wat wat groen, maar is in zinnen zin nog niet groen.

«Evenwel: het bedenke dat de Natie veel Groeniansche opgewektheid heeft, en daaraan alleen daaraan verschuldigd is.»

Avis au lecteur!

Het kan ook nu geen kwaad, al vast wat naar op het ministerie aan te schuiven.

De verkiezingen zijn bijkans afgelopen.

Ook aan het oppenseelen van de Natie kan zoetjes aan de hand gelegd worden.

Wat antirevolutionnaire trouw is, leers men uit volgende:

De *Nederlander* van 28 Mei zegt: «De vrijzinnigen willen een Koning, die verplicht is zijne sanctie «geven aan al wat en aan niets dan hetgeen hem «voorgelegd wordt;... een Koning, wiens eervol «vorstelijke roeping met een lijdelijk of gedwongen «parapheren afgedaan is; een Koning, niet exceptie «neel en om redenen van persoonlijke aard, maar «in den regel onderworpen aan een ministerie.»

Wie heeft die leer vóór of na 1848 hier te lande verkondigd? Waaruit blijkt dat de leer was van hen, die de grondwetsherziening van 1848 hebben te gejuicht en gelooven, dat die herziening een voor het land gelukkige stap is geweest? Waar is het bewijs dat die leer, welke een leer is stajdig met ons staats regt, in praktijk is gebracht?

In de rei der Groenianen is thans de Heer H. Koenen aan de beurt, om in de Tweede Kamer worden gebracht.

Wie dan volgt is nog niet gesproken.

Buitenlandsche Berigten.

ENGELAND.

In de zitting van den 27sten vestigde de graaf van Malmesbury de aandacht van het Hoogerhuis op de Turksche kwestie en meende, dat de eischen van prins Menchikoff geheel stajdig waren met de verklaring van den Keizer van Rusland, betrekkelijk zijn oogmerk met het zenden van dat gezantschap. Ten slotte was hij, of de Fransche en Engelsche gezanten te Constantinopel gezamenlijk handelden, en of zij de onafhankelijkheid van Turkije zouden verdedigen. Graaf Clarendon verklaarde, dat hij de noodige inlichtingen zou geven, voor zoo verre dit met het belang van de staat was overeen te brengen. De laatste dépêches van lord Stratford waren op den 9den aangekomen en men wist zich moeijelijk de later voorgevallene gebeurtenissen, door den telegraaf vermeld, te verklaren; meer daar men niet te zeer op zulke berigten kon steunen. Het gouvernement was steeds van meening, dat de onafhankelijkheid van Turkije voor het evenwigt van Europa en de belangen van Engeland noodzakelijk was, en de Engelsche en Fransche gezanten handelden geheel in overeenstemming. Na eenige opmerkingen van de lords, Hardwicke, Beaumont en Brougham ging de kamer over tot de orde van den dag.

In het Lagerhuis deed de heer Disraeli eene dergelijke interpellatie aan het ministerie, waarop lord John Russell antwoordde, door eene schets te geven van de vroegere gebeurtenissen, betreffende die zaak, verklarende dat toen de Russische gezant zich in den beginne bepaalde, tot zijne eischen betrekkelijk de Heilige Plaatsen en dat hij daarin door den Engelen gezant ondersteund werd. Later echter deed prins Menchikoff eischen, die de onafhankelijkheid van de Borte bedreigden. Op de vragen, die hem waren gericht antwoordde hij, dat de Fransche en Engelsche gezanten gezamenlijk handelden; dat hij de instructies aan lord Stratford gegeven echter niet kon mededeelen, maar dat deze evenwel bevel had ontvangen de tractaten en de onafhankelijkheid van Turkije ongeschonden te handhaven.

FRANKRIJK.

De zitting van het Wetgevende Ligchaam is op den 28sten gesloten. De laatste zitting was alles behalve levendig. Het wets-ontwerp, waarbij de doodstraf op aanslagen tegen het leven van den Keizer of den troonsopvolger wordt hersteld, en de deportatie wordt bedreigd tegen pogingen tot omverwerping van het Gouvernement, heeft zelfs tot geene belangrijke beraadslaging aanleiding gegeven. Het wets-ontwerp is aldus aangenomen.

BELGIE.

De Koning van België is van zijne reis op den 29sten

teruggekeerd. Aan het eerste spoorweg-station aan de Belgische grenzen, Verviers, werd de koning door den gouverneur der provincie en andere autoriteiten opgewacht en door den burgemeester toegesproken, hetgeen door de koning beantwoord werd. Te Luik had hetzelfde plaats, waar de plaatselijke en geestelijke overheid den koning toespraken. Te Tirlemont doekte de burgemeester op het aanstaande huwelijk van den hertog van Brabant, en de koning antwoordde hierop: „De vereeniging, waarop gij gedoeld hebt, zal aan België nieuwe waarborgen geven; en ik mag zeggen, dat de kleindochter van Maria Theresia zich de liefde van ons land wel waardig zal maken.“ Da ontvingst te Leuven, te Mechelen en te Brussel was eveneens schitterend. Aan het laatste station wachten de ministers, de gouverneur van de provincie en een menigte burgerlijke en militaire autoriteiten, benevens de graaf van Vlaanderen en prinses Charlotte, de kinderen van den koning, ~~den koning~~ op. De koning werd door den burgemeester van St. Jans ten Noorde en door den heer Charles de Brouckère, burgemeester van Brussel, toegesproken. De menigte toeschouwers was zeer talrijk en overal werd koning Leopold met bliken van geestdrift en hartelijkheid ontvangen.

TURKIJE.

Den 28sten was het gerucht te Parijs verspreid, dat bij de Turksche ambassade eene dépêche ontvangen was, berispende, dat prins Mentchikoff Constantinopel had verlaten met de geheele Russische legatie; de Russische onderdanen onder de bescherming van den Deenschen zaakgelastigde stellende, en dat de Sultan een firman had uitgevaardigd, waarbij de Franche vloot gemagtigd werd de Dardanellen binnen te loopen. Dit laatste is niet te betwijfelen, te meer daar zoodanige firman in allen gevalle, indien zij al mocht worden uitgevaardigd, dan toch zeker dat zelfde verlot aan de Engelsche vloot zou hebben gegeven. De *Moniteur* van den 29sten bevestigt ook alleen het vertrek van prins Mentchikoff naar Odessa. Op den 20sten hadden de gezanten der mogendheden te zamen eene poging tot toenadering gedaan, die echter vruchteloos geweest was. Dit vertrek kan, wij herhalen het, echter niet als een teeken van bepaalde vreedelikheden worden aangemerkt.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 30 Mei.

Maasticht 27 Mei. Het heeft Z. M. den Koning bevestigd Hoogstdezelfs protectoraat te onttrekken aan de Maatschappij van Landbouw en bloemkweeking in de Limburg, waaryan de heer Villers de Pitté, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, het voorzitterschap bekleedt.

Breda 25 Mei. De vestiging der rijksschool voor de kavalierie te Breda, die zoo goed als besloten was, is, naar men schrijft, weder geheel onzeker. Wellicht zal zij nu elders worden geplaatst.

Het heeft Z. M. den Koning tevens bevestigd, te Breda te bedanken voor het beschermerschap der Maatschappij van Landbouw, Tuinbouw en Veeveelt, door Hoogstdenzelven bekleedt.

In Limburg, schrijft men ons, zijn de burgers even als in Breda nog altijd van meening, dat zij moeten kiezen, wie zij meenen, dat het meeste verstand van 's lands zaken heeft, en die naar hunne meening het meest geschikt is het volk van Nederland te vertegenwoordigen.

De *Echo Universel* gaf, den 26sten, het berigt, dat Z. M. aan de vijf aartsbisschoppen vergunning had verleend tot het aannemen van den titel van *geheime kamerheeren summopair*, door den Paus hun verleend, en tot het dragen van de daaraan verbonden onderscheidings-teekenen.

Wij zijn in staat gesteld, dat berigt thans in allen deele te bevestigen.

De *Staats-Courant* heeft, tot dusver, van dat Koninklijk besluit gezwezen.

Zou men ook den afloop der *herstemmingen* hebben willen afwachten?

Op 25 Mei kwam te Rotterdam uit een geschrift, „misbruiken bij de Verkiezingen te Rotterdam, gemaakt door Mr. H. J. van Buren.“

De N. Rott. Gour. van 29 Mei toont aan, dat er in dat boekje *waarheid verzwegen*, en *onwaarheid gezegd* wordt.

De advocaat Reesema toont in diezelfde courant aan, dat Mr. van Buren dingen vertelt, die hij maar van *hooren* zeggen heeft, en geheel mis zijn.

Wat moet nu de heer van Buren doen? Antwoorden of zwijgen. Hij kan aantoonen dat wat hij *gehoort* noemt, waarachtig is, denkende dat, als hij dat niet doet, dan zijn oredet glad weg is bij alle menschen die niet van zulk soort van *staverij* houden.

En belle France hadden ze er al lang over gedrueld; maar dat natuurlijk doet een zoo verstandig man als Mr. van Buren niet; ook in ons oog is *vechten veel te gemeen*.

Maar de Heer van Buren kan er ook op zwijgen, denkende, wat kan mij de N. Rott. Cour. schelen. Maar ten aanzien van één punt is dat moeijelijk.

Hij wordt door den Heer v. Reesema zoo half en half gedoodverwd voor een schrijver van de *Grondsche Kronijk*.

Dat gaat niet aan. Dat mag de Heer van Buren niet zonder antwoord, dat kan hij niet zonder ontkenning laten.

„Welke pligten men zich ook jegens het vaderland „bespiegelen moge,“ zegt de Heer v. B., „er zijn „ook pligten jegens de MAJESTEIT.“ Wij voegen er bij, er zijn ook pligten jegens zich zelve.

Wij deelden, in ons vorig N°. mede, hetgeen eene courant, die tot de partij van het tegenwoordige Ministerie behoort, rond en opentlijk verklaart, ten betooge, dat men *te ver* is gegaan, en dat alzoo, om te behouden wat men verlangt, en om niet door de Groenianen te worden overmeesterd, *bij de herstemmingen liberale mannen behooren gekozen te worden*.

Heden is het de beurt van het *Tielsch Weekblad*, om te erkennen, dat onze waarschuwingen, onverhoord gebleven in den storm der hartstogten, door de uitkomst, helaas! bewezen zijn, niet zonder grond te zijn gedaan.

Het *Tielsche Weekblad*, ook al een voorstander van het Ministerie, zegt:

„Vroeger waren de Groenianen in de Kamer een wel lastig, doch niet schadelijk drietal. Thans echter zijn zij sterk genoeg, om een voortdurenden en krachtigen strijd te voeren tegen het ministerie en de overige leden. Het is voor het ministerie en het belang des lands van het hoogste gewigt, dat hun aantal niet verder vermeerderd; maar dat er daarentegen vooral gematigde, onzijdige afgevaardigden gekozen worden.“

„Men make zich toch geene begoochelingen; de Groenianen mogen in het begin, en als staande tegenover de Thorbeckianen, de zijde van het ministerie kiezen, op den duur zullen zij het bestrijden; want zij hebben geen vrede met de constitutie, zij kennen geen vrede hebben met het programma van het ministerie. Dit moet dus noodzakelijk zijn steun zoeken bij de gematigden, en wij vreezen, dat het getal van deze dat der beide uiterste partijen te zamen niet zal overtreffen.“

Wiens oordeel zouden de predikanten, die zich ongeroepen en onbevoegd in het verkiezingswerk hebben gemengd, liever willen vernemen, dan dat van den veelgeprezen Edw. Burke, den leerling der anti-revolutionairen? Welnu, bij voorraad heeft hij, nu 60 jaren geleden, zijn oordeel over hun doen aldus uitgesproken (*Reflexions on the Revolution in France*; pag. 70, London edition 1852.)

„Tusschen staatkunde en den kersel bestaat al zeer weinig verband. Geen geluid behoort in de kerk vernomen te worden, dan de verzoenende stem der Christelijke liefde. De zaak der burgerlijke vrijheid en der wereldlijke regering wint even weinig als die der godsdienst, bij hare onderlinge ineenmenging. Zij, die hun wezentlijk karakter afleggen, om er een aan te nemen, dat hun niet voegt, zijn voor het meerendeel onbekend én met het karakter, dat zij afleggen én met dat wat zij aannemen. Zonder eenige kennis van de wereldlijke zaken, waarmeê zij zich zoo gaarne bemoeijen, en zonder ondervinding omtrent de aangelegenheden, waarover zij zich met zooveel zelfvertrouwen uitlaten, hebben zij niets van de politiek, dan de hartstogt die zij opwekt. Voorwaar, de Kerk is een plaats, waar aan de geschillen en driften der menschen wel één dag wapenstilstand mag toegestaan worden.“

Acht de *Nederlander* ook met Burke alle discussie onmogelijk?

Naar men verneemt, heeft de heer Mr. G. Groen van Prinsterer voor zijne verkiezing tot lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal voor het district Gouda bedankt, en die voor Zwolle aangenomen.

Wij hebben vroeger de noodzakelijkheid betoogd om te zorgen, dat de Tweede Kamer voorzien zij van mannen, die de financiën van den Staat goed kennen; want dat het onverantwoordelijk ware, zich geheel over te geven aan de illusien en goochelarij der becijferingen, waarmede de heer van Hall zoo handig weet om te springen. Dat wij thans weder het onwaardeerbare geluk bezitten, den heer van Hall als bestuurder onzer financiën aan 's Rijks schatkist te zien staan, zal wel door niemand worden betwist, die weet dat de heer van Doorn slechts als Minister van Financiën figurant is. Wij willen onze lezers ditmaal vergasten op een proefje van de wijze, waarop de heer van Hall leu

cijfers, om te bewijzen, dat de Natie magtige groote winsten behaalt, terwijl naar het geld uit de zak wordt geklopt. Waarlijk, de vergelijking van den heer Baud is onvergodelijk!

Niet later dan in 1848 stelde de heer van Hall, wien het vrijwillige leeningje zoo goed was gekomen, een nieuw „redlijnsplan“ voor. Hij schreef in dat jaar eene brochure ter bestrijding van het plan des Ministers van Bosse, om de bezittingen te belasten. Ook wij zouden dit plan niet in allen deele hebben goedgekeurd; maar op geheel andere gronden, dan de heer van Hall dit heeft gedaan. Het is, gelooven wij, in deze oogenblikken van het hoogste gewigt, om dat „reddingsplan“ eens na te gaan en te onderzoeken, hoe de heer van Hall, om met den heer Baud te spreken, de Natie knollen voor citroenen in de hand heeft willen stoppen. (Zie het *Bijblad tot de Amstemsche Courant* van 14 Sept. 1848.)

„Het plan van den minister van Financiën deugde niet, volgens den heer van Hall; want, het was een belasting, een „voudig strekkende om van de ingezetenen te bekomen, wat men noodig heeft. Zij onderscheidde zich niet door eenige „finantiële combinatie.“ Zie, zelfs niet één kunsje, niet één fijigheid was er in; niets schéén men te weten van operatiën en combinatiën; zoo maar, zonder betalen en weer terugkrijgen, zonder certificaten en reünversalen, eenvoudig weg alleen dat te vragen, wat men noodig heeft, en niets meer te doen! Zoo maar koud na keel te zeggen: „Heeren, er is één stuiver noodig en dus zult gij één stuiver moeten betalen;“ in plaats van, als een echte finantiële goochelaar, met veel grimassen, te doen van „Hokus Pokus, hier wat en daar wat, nu krijg ik wat en na geef ik je weer wat, heest! ik laat je alles en...“ weg is je dubbeltje! Lieve hemel! Neemt! is dat een minister van Financiën?! — De regering mag dan ook toezien, om de belasting bij de natie minder aangenaam te doen zijn. Daar toe bestond de gelegenheid (p. 13.) — „Ter voorziening toch in de bestaande behoefte hadden middelen kunnen worden gevonden, welke minder drukkend voort velen, minder onaanvaardig voor allen zouden zijn geweest (p. 6.) — De heer van Hall onderwerpt derhalve met bescheidenheid zijne denkbeelden dienaangaande aan het oordeel van het nadenkend publiek (p. 13.) Daargelaten nu de vraag, waarom hij zijne denkbeelden aan het nadenkend publiek onderwierp, is de vraag alleen: wat zouden de resultaten zijn voor de schatkist? welke voor de belastingsschuldigen? en zulke volgens zijne eigene berekeningen.“

„Voor de schatkist, dat zij bestaande effecten vernieuwde, en nieuwe in de wereld hielp; dat zij f 11,000,000 ontving, om het tekort te dekken; dat zij met f 3,000,000 het kapitaal onzer schuld zou kunnen vermeerderd zien; dat er veel voor de effectenheeren te doen, en f 400,000 te verdienen zou zijn; — welk laatste vooral, in het oog der heeren, natuurlijk een finantiële combinatie om wel zoo aangenaam tenkijk geeft, als een eenvoudige belasting.“

„Voor de belastingsschuldigen zou het gevolg zijn, dat de natie geene f 11,000,000 zou opbrengen, zoo als zij volgens de eenvoudige combinatie van den heer van Hall haar nog bovendien f 400,000 zou doen betalen en nog daarentoos kosten zou welligt eene vermeerdering van f 3,000,000 van het kapitaal der schuld, tegen vermindering van op zijn hoogst f 41,000 's jaars aan reate.“

„Het springt dus in het oog, dat voor de ingezetenen het ontwikkelde plan van den heer van Hall ONEINDIG AANGENAMER en wenschelijker is, dan dat van een eenvoudige belasting (p. 13.)“

„De heer van Hall eene maal met de belastingsschuldigen het omzichtig groot vermogen van te kunnen kiezen tusschen het betalen van belasting, het deelnemen in een leening, of het doen eener bijdrage. Met deze enkele opmerking meent de heer van Hall de Kuisheit volstaan (p. 13.) om de voorkeur aan zijne finantiële combinatie boven de eenvoudige belasting van den minister te verzoeken; — deze immers strekte slechts „eenvoudig om van de ingezetenen te bekomen, wat men noodig heeft.“ (p. 11.)

Het fraaiste zeker van het boekje van den heer van Hall is de berekening, waarbij op bl. 19 de toestand van hen, die in de leening hebben ingeschreven, wordt gewaarkeerd, in het geval dat leening en bijdrage niet mochten worden volgeschreven. „Dan zal het voor hen nog een woerdijk zijn daaraan te hebben deel genomen.“

Hij, leest men op bl. 19, „die f 300 in de belasting moet betalen, schrijft voor f 1000 in de geldleening in, en doet zijne storting in f 1484 2/4 pCt. voor de 66 pCt., die niet in geld; maar in lands effecten kunnen worden voldaan.“ f. 660.00

in geld betaalt hij 840.00

hijft alzoo f 1000.00

„Waarvan hij echter op de certificaten f 30 terug bekooft“

„Om deze f 310 te bekomen verkoopt hij 2 1/2 pCt“

f. 688.00

„ welke gerekend bij de gefonrneerde“

1484.00

„ hem doen missen in 2 1/2 pCt. effect“

2122.00

„ en alzoo een rente van“

53.05

„ Hij ontvangt 3 1/2 pCt. van f 1000“

31.00

„ en verliest dus ten gevolge van den maatregel“

aan rechte f. 1800

met behoud van zijn kapitaal“

„ Maar zoo hij, om f 300 belasting te voldoen, maar vele koopt f 666 2/4 pCt., verliest hij aan rechte f 16.67 en het houdt daarbij NIETS van zijn kapitaal.“

„ Of de leening, dus ook voordeelig is“

„ Die deelneemt in het plan van den heer van Hall...“

geeft f 1000.00 nom. kap. [3 1/2 pCt.]

krijgt „ 1008.00 „ [3 1/2 pCt.] „ opbrengt

en verliest dus f 1000.00 nom. KAPITAAL; maar

de f 2122.00 2 1/2 pCt. à 46 pCt. hebben eene werkelijke waarde van

f 1000.00 3 1/2 pCt., in verhouding tot de waarde

der 2 1/2 pCt., gerekend op 63 pCt.

dus werkelijke waarde minder f 1000.00

„ Die dus f 300.00 moet betalen vindt volgens den heer van Hall, het oneindig aangenaam en wenschelijk, indien hij f 999.99 betaalt en de finantiële combinatie van den heer van Hall, om f 300.00 in de belastingsschuldigen te betalen

...afschon dan ook bij deze laatste geen f 400.000 aan extra kosten, wat de natie gevorderd worden; oneindig aangenaam, indien hij f 18.05 aan rente verliest, in plaats van f 16.65; oneindig aangenaam, indien hij bij de *financiële combinatie* zijn **KAPITAAL BEHOUDT**, dat is f 1222.00 nominaal kapitaal, of f 324.90 werkelijke waarde verliest, dan **NIEKS van zijn kapitaal te behouden**, dat is *minder* aan rente te verliezen en slechts, of *centoudig* f 300.00 werkelijke waarde, of f 666.00 nominaal kapitaal kwijt te zijn.

Men leest in het bijvoegsel van het *Weekblad voor den Boekhandel*, van Zaterdag 14 Mei 1853:

Aan de Redactie van het *Weekblad voor den Boekhandel*.

Mijne Heeren!

Ter bevordering van den wensch, in het slot van den hier volgenden brief aan de HH. Gebr. Campagne uitgedrukt, verzoek ik u dien in het eerstvolgend nummer van uw *Weekblad* te willen opnemen. Voor ieder Boekverkooper, die het fraaie product, daarin besproken, heeft ontvangen, zal wel alle verdere toelichting overbodig zijn.

Met bijzondere hoogachting noem ik mij,
Uw Dw. Dienaar
Breda, 12 Mei 1853. J. F. SCHLEIJER,
Firma BROESE EN CO.

Mijne Heeren!

Wij ontvangen van u heden in commissie eenige exemplaren van eene *Plaat*, ten onderschrift voerende: *Den sprekend Portret*.

Die toezending aan ons achten wij eene beleediging; onzen naam en onze firma aangedaan, gelijk wij de uitgave dier plaat beschouwen als eene schandvlek op den Nederlandschen Boekhandel geworpen.

Geen ander doel kan de vervaardiging, geene andere uitwerking kan de verkoop dier plaat hebben, dan het opwekken van haat en verbittering bij een groot deel onzer landgenooten. Het uitstrooijen van de zaden van godsdiensthaat en burgeroorlog moge hem, die alleen op yugwinstbejag nast, onverschillig zijn; geen weldenkend staatsburger, geen Boekhandelaar die de pligten beseft, die ook op hem bij de uitoefening van zijn beroep rusten, zal daartoe de hand leenen.

Hier is daarom dat wij ons haasten U die platen terug te zenden, met verzoek ons van de toezending van soortgelijke vuilaardigheden voortaan te versooneen.

Met den hartelijken wensch, dat de vele Boekhandelaren, die ter dezen aanzien ongetwijfeld eenstemmig met ons denken, dit ons voorbeeld mogen navolgen, noemen wij ons,
Uw Dw. Dienaren,
BROESE EN COMP.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

Gisteren zijn, per Overlandmail, berigten uit onze O. Indische bezittingen, loopende tot 13 April jl., ontvangen.

Er is weinig belangrijk nieuws.

Onlangs is door den aspirant-ingenieur der mijnen, F. B. H. Liebert, een hem opgedragen onderzoek werkstelligd naar het aanwezig van steenkolen en kwik in de residentie Samarang. Dit onderzoek heeft geleerd, dat op onderscheidene plaatsen in het regentschap Kendal (alsmede in de residentie Kadoe, aan de rivier Lottot), wel bruinkool aan den dag komt; doch eene laag van eenig belang, is nergens gevonden. Aardolie wordt in groote hoeveelheid en op zeer vele plaatsen in de residentie Samarang aangetroffen. Tot hiertoe schijnt men van dit product niet zoo veel partij te trekken, als het wellicht verdient. Te Soerabaya wordt deze olie, afkomstig van Madura, aangewend tot het insmeren van gedroogde huiden, voor ze van hier naar de Europeesche markt worden verzonden; men heeft zich daarbij zeer goed bevonden. Door distillatie kan men uit de aardolie eene olie bereiden, welke, in eene Argandsche lamp gebrand, een lichtvermogen van zeven kaarsen bezit. Voor het onderzoek naar kwik, heeft men in de afdeeling Demak aan de rivier Toentang, onderscheidene putten gegraven op plaatsen, welke kans schenen op te leveren om dit metaal te vinden, en waar men het vroeger werkelijk heeft aangetroffen. Slechts mogt men nu, bij onderzoek van de bedding der rivier, door wasching eene kleine hoeveelheid kwik verkrijgen. Uit alles bleek, dat alhier enkel toevallig kunnen worden gevonden eenige kleine, afzonderlijke depôts van kwik, waarschijnlijk door vulkanische inwerking herleid, en door de rivier Toentang naar Demak afgevoerd.

In de districten Sitoebondo, Kalietiekoes en Poeger, onder Panaroekan en Bondowosso, zijn, ten gevolge der zware regens van den 7den tot den 12den Maart, de rivieren dermate gezwollen, dat daardoor vier bruggen gedeekelijk weggeslagen of zwaar beschadigd zijn, en doorbraken in den grooten postweg zijn ontstaan. Door spoedig aangebrachte noodbruggen en reparatie van den weg is de gestremde communicatie hersteld.

De groote hangbrug over de Serajoe, bij Djolang (afdeeling Bandjar Negara, residentie Banjoemaes), is in den nacht van 21 Maart jl., door eenen zwaren

bandjir weggeslagen; eene andere brug over diezelfde rivier bij Redjoso, heeft zoodanige schade geleden, dat zij mede eene totale vernieuwing vereischt. Wegens de belangrijkheid van het vertier op die punten, is aanstonds met de vernieuwing begonnen.

Men meldt van Banda den 24 Januarij 1853, dat sedert de vorige berigten betrekkelijk de in de residentie plaats gehad hebbende aard- en zeebeving, de aarde nog geenszins tot rust is, en door het onder vinden van nu en dan ligte of hardere schokken, de vrees nog immer weder bij de ingezetenen verlevendigd wordt.

Van Ternate wordt berigt, dat op den 7 Februarij, des morgens om half 6 ure, te Batjan een ligte schok van aardbeving is gevoeld, die nagenoeg 6 minuten duurde.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Ik heb met leedwezen de brieven gelezen, betreffende den heer E. L. Jacobson, in uwe nummers van den 17en en 24en Mei jl. opgenomen. Dat bij eene verschillende staatkundige overtuiging de voorspraak door genoemden heer aan de candidatuur van den heer J. C. Baud verleend, wederlegd of in een ongunstig daglicht geplaatst wordt, laat zich gemakkelijk verklaren; maar dat men zich daartoe een persoonlijk aanval op de eer en het karakter van eenen geachten medeburger geoorloofd rekent; dat hem daartoe handelingen; die niets met de verkiezing voor de Staten-Generaal gemeens hebben, blijkbaar ten kwader trouw, worden te laste gelegd, levert mij een nieuw maar bedroevend bewijs op, in hoe hooge mate door de jongste gebeurtenissen hier te lande, de opgewondenheid der gemoederen bij verschillende partijen is opgewekt.

Indien het den inzender dier brieven om waarheid te doen is, kan hij, of zoo hij er prijs op stelt, zijn naam verborgen te houden, ieder lid uwer Redactie voor hem bij mij het bewijs erlangen, dat de heer Jacobson, evenmin als de heer Prévinaire, in eenig opzigt, ook niet zijdelings betrokken is geweest in de bedoelde procedures; dat ook de zinsnede uit de pleitrede van den heer van Hall, door U in de *Noot* aangehaald, verkeerdelijk wordt opgenomen, en dat integendeel juist daarom de regtsvordering tegen de heeren Poelman fils et Tervaecke door de Nederlandsche Handel-maatschappij is ingetrokken, omdat de heer Jacobson in Augustus 1838, die fabriek voor zijne rekening had overgenomen. De relatieën tusschen de N. H. M. en den heer Jacobson, zoo voor als na dien tijd, hebben zich altijd als de volledigste bewijzen van vertrouwen gekenmerkt. Onder meerdere bewijzen van een en ander, welke bij mij in *originali* voorhanden zijn, is een brief van gezegde maatschappij, welken ik U Ed. beleedelijk verzoek als eene Bijlage tot dezen brief aan te merken.

Wat nu het geschil van de heeren Jacobson en H. van Rijkevorsel in 1850 aangaat, dit is mij, na onderzoek, voorgekomen eene zaak van niet veel belang tot onderwerp te hebben gehad. Ik zal mij niet tot bevestiging opwerpen, aan welke zijde toen het ongelijk geweest is; maar meen, naar de mededeeling van den heer Jacobson, u te mogen verzekeren, dat de heer v. R. niet ter bevestiging van het berigt in dien beleedigenden brief van den 17en dezer zal optreden.

De heer Jacobson bevindt zich thans buiten 's lands, maar in verband met den raad, welken ik hem gaf, om zich tegen persoonlijke aanvallen, wanneer zij onder het schild der naamloosheid werden voortgezet, niet verder te verdedigen, heb ik mij veroorloofd u deze letteren en bijlage te zenden, door welker plaatsing in uw eerstvolgend nummer U Ed. verpligten zult.

Uw Dw. Dienaar
Rotterdam, 26 Mei 1853. AART VEDER.

(BIJLAGE)

Amsterdam, 24 Mei 1853.

SECRETARIE

N°. 471.

Den Heer E. L. JACOBSON.

Wij zagen ons door U opmerkzaam gemaakt op een ingezonden stuk, voorkomende in het nummer van 17 Mei van het dagblad *De Grondwet*, waarin uw naam op eene beleedigende wijze in verband wordt gehragt met een proces over vreemde calicots met certificaten van Nederlandschen oorsprong, in der tijd, door ons met de eigenaars eener Haarlemsche fabriek gevoerd.

Gaarne verklaren wij bij deze, dat dit proces, hetwelk niet, gelijk de schrijver van het bedoelde stuk beweert, met den heer Prévinaire, maar met de firma Poelman fils & Tervaecke gevoerd is, zoo weinig in uw nadeel kan worden uitgelegd, dat onze toenmalige Directie niet gearzeld heeft, nadat het contract met de heeren Poelman fils & Tervaecke met gemeen goedvinden van beide partijen vernietigd was; eene geheel gelijksoortige overeenkomst met U aan te gaan; ten gevolge waarvan het bedoelde regtsvordering onmiddellijk gestaakt is: — eene daad, waardoor de Directie zeker het ondubbelzinnigste blijk van haar vertrouwen in uwen persoon gegeven heeft.

Wij magtigen U van deze verklaring zoodanig gebruik te maken, als U in uw belang raadzaam zal voorkomen.

De Nederlandsche Handelmaatschappij,

get. DE MONCHY, Pres.

DE CLERCQ, Secr.

(Nu wij aan beide partijen, naar wij meenen, geleghedheid genoeg hebben gegeven om het punt in quaestie behandelen, achten wij de debatten, wat onze courant trefte, gesloten.)

Red.)

Advertentiën.

G. J. THIEME te Arnhem, heeft verzonden:

KOORDERS, DE HERSTELLING

ROOMSCHE BISKOMMEN IN NEDERLAND

EN DE HOUDING VAN HET

MINISTERIE THORBECKE.

Eene bijdrage tot Waardering der questie van den De

f 0.40.

DE INTERPELLATIE

OMTRENT DE INSTELLING VAN

BISKOMMEN IN DE NEDERLANDEN

(Overgedrukt uit de *Arnhemsche Courant*) f 0.40.

Heden is bij JOH. NOMAN en ZONN, te Za

Bommel, van de pers gekomen en slom verkrijg-

baar gesteld:

L. van Vliet,

BEROEP OP REGT EN BILLIJKHEID

Gr. 80. f 1.50.

Prijscourant der Effecten.

AMSTERDAM. MAANDAG 30 MEI.

Nederl. Werk. Schuld.	2 1/2 pCt.	69 1/2	1/2
Dito dito.	3	75 1/2	
Dito dito.	4	94 1/2	1/2
Amortisatie.	3 1/2		1/2
Aand. Handel-Maats.	4 1/2	127	
O. I. Leening.			
Aand. Arnh. Spoorweg.	4 1/2		
Dito Holl. dito.			
Belgie, Certificaten.	2 1/2		
Dito bij Rothschild.	2 1/2	52 1/2	
Frankrijk, Certificaten.	3		
Rusland, bij Hope en Comp.	5	108 1/2	1/2
Dito 1828-1829.	5	107 1/2	
Inachr. op 't Grootboek.	6	74 1/2	
Dito Certificaten.	6		
Cert. dito Hamburg Amin.	5		
Negot. 1831 en 1833.	5	92 1/2	
Dito 1840.	4	91 1/2	
Dito Stieglitz.	4		
Dito Nieuwe.	4		
Nieuwe Eng.	4 1/2		
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans.	1	23 1/2	1/2
Nieuwe.	3		
Binnenlandsche.	3	43 1/2	1/2
Cert. Goup. Sp. Com.		5 1/2	1/2
Amort. Schuld.		5 1/2	
Portugal, te Londen.	5	89 1/2	
Dito dito.	4	87	
Weener, Bank.	5		
Dito.	4		
Metalliek 1816-1852.	5	85 1/2	1/2
Dito 1847.	2 1/2	42 1/2	
Dito 1851 en 1852.	2 1/2	42 1/2	1/2
Dito 1849.	5	9	
Dito Lett. B.	5	9	3/4
Aand. f 500 bij Rothschild.			
Dito f 250 dito 1839.			
Napels, Certific. bij L. & B.	5 pCt.		
Polen, Obligaten.	4	87	
Aandeelen 1835.			
Sardinië, te Londen.	5 pCt.		
Denemarken, Dito.	5		
Griekenl., te Londen.	5	6 1/2	7 1/2
Philad., bij Hope en Comp.	5		
Te Londen.	6		
Bank.			
Louisiana, te Londen.	5		
Brazilië, te Londen 1824.	5	99	
Dito 1843.	5		
Grenada, Dito à 100 p. st.	2 1/2		
Dito Uitg.		10 1/2	
Ecuador.			
Mexico, te Londen Nieuwe.	3	25	
Venetië, te Londen.	3 1/2		
Dito Uitg.	1		

Koers van het geld: Beleening 2 1/2, Prolongatie 2 1/2, conto 2 pCt.

Volgens bovenstaande noteringen, zal men ontwaren, dat prijzen, zoo van binnen als vreemde fondsen, merkbaar zijn ruggestaan, welke achteruitgang verdoorzaakt werd door veelvuldige verkooporders en lagere buitenl. noteringen.

Bij JOH. NOMAN en ZONN, te 's Gravenhage.